

per altres, en un lloc adient per a evitar en el possible la tasca feixuga del transport, es fan unes placetes de terra per a aixecar-hi les carboneres, que ocupen per terme mig un cercle de 5 metres de diàmetre. Els trossos d'alzina s'estimben des dels cims cap ací i es comença la carbonera fent un engrael·lat amb els trossos més groixuts, ço que vé a constituir el «cor», i van sobreposant-se al seu voltant lleugerament inclinats els demás troncs fins a formar una pila que pren la forma d'un mig òval, amb un forat o xemeneia que arrencant del «cor» de la carbonera, arriba a la part superior perpendicularment.

Quan està feta la pila, es cobreix amb brancatge de bruc, sobre aquest s'hi posa una capa de terra de quinze centímetres de gruix i s'encén tirant-hi per la xemeneia descrita, brases i troncs encesos.

Lavors es tapa el forat o xemeneia i es fan arran de terra uns forats petits a tot el volt de la carbonera, amb una barra d'alzina punxaguda, que anomenen «burxa».

El foc tarda a pendre generalment, un parell de dies i en necessita quinze poc més o menys, per acabar la seva missió. En aquest transcurs de temps ha d'ésser constantment vigilada per a anar-hi tirant troncs de quant en quant, pel forat central per tal d'alimentar el foc, operació que anomenen «bitllar—segurament perquè fa l'efecte que tiren a bitlles—i anar «burxant» seguint el nivell del foc el qual comença a cremar la pila pel cim—en contra del que s'hauria de suposar—i va baixant a mida que deixa el carbó fet.

En començar, amb la «burxa» es fan uns quants forats al voltant i cap al cim, pels quals surt un fum blanc i espès mentre el foc va fent la seva obra i després blavós i transparent quan el carbó està fet. Allavors es tapen aquests forats i se'n fan d'altres dos pams més avall i així succesivament fins arribar a la base.

Quan tot el carbó està fet, s'apaga la carbonera per ella mateixa i es treu la terra amb què es cobrí, — la qual s'ha convertit en una crosta — i es tapa novament la pila, que ara és ja de carbó, amb cendra i sorra fina per a evitar que el caliu que encara conserva, amb l'ajuda de l'altre l'encengués i destruis el producte.

Després amb unes arpelles va esllaviçant-se la pila, separant la cendra del carbó i es fica en sarrions que es transporten amb matxos de bast fins a Cànoves, des d'on s'expendeix vers els centres de consum.

Encara que amb molta menys producció, també es fa carbó de les branques groixudes i soques de bruc, el qual carbó, anomenat de «rabassó», feu un gran servei a les fornals dels serrallers i ferrers en temps de l'escassetat del carbó mineral durant la guerra europea. El carbó de rabassó servia només per a treballar el ferro si aquest no havia d'arribar a temperatura